

ЕНЮ КЮВЛИЕВ
ЗАЕШКИТЕ ПОТУРИ

chitanka.info

Вие може да сте чували за тези мои потури, ама не знаете как беше работата.

Когато през време на Априлското въстание башибозукът изгори Перущица и Батак, мина насам. Половината от него остана в Бойково да граби и пали, а другите тръгнаха за нашето село. Като чуха нашенци, пръснаха се като пилци към Пепелаш.

Беше на ден Гергьовден. До нея година по Гергьовско време не бяхме виждали по нивите клас, а тая година нивите бяха вирнали класове като маждраци. Пък ливадите бяха толкова избуяли, че като минавахме през тях, олуци правехме.

Та казах ви — всички побягнаха и се изпокриха по горите. В селото остана само дядо Митьо и ратаят му Стоян, че беше си посякъл ногата и не можеше да върви. Дядо Митьо беше богат човек. Само тридесет и шест кила жито беше насипал в хамбара си, отделно другата стока.

— Вие бягайте — рече той, — аз ще остана тука. Ако угадя, че заедно с башибозука е и Салих ага Тъмръшки, ще се изкажа и ще го помоля да не пали селото. Не вярвам да ми скърши думата. С баща му сме аратлици, а и той в къщата ми е ял и пил, и спал.

Харно, ама по това време Салих ага бил в Дъовлен и башибозукът дошъл с двама юзбашии. Побили един байрак на Св. Петка, гдето сега е гробето, и един над село, в Опърлака, и седнали да се сговарят от кой край да почнат да грабят и палят.

Като се научил Салих ага, че башибозукът заминал за нашето село да го пали, дръпнал се на кон с десетина сеймени и дошъл в селото. Право в къщата на дядо Митя спрял и започнал да вика:

— Митьо бре! Ей, дядо Митьо!

Дядо Митьо и Стоян се били сврели във фасула, между фасулевиците. Дядо Митьо надникнал и като видял Салих ага, изскочил и започнал да го моли за селото. Добре, ама селото вече горяло от двата края и огънят вървял към дядо Митьовата къща.

— Скоро ми доведете юзбашиите! — викнал на сеймените Салих ага.

Разтърчали се сеймените. Довели ги.

— Ей, юзбашии! — викнал им агата. — Каквото сте сторили, сторили сте го вече, ала виждате ли ей тая къща? Сламка да не изгори

от нея, че в тая къща аз и баща ми сол и хляб сме яли, та ще окъоравеем!

Юзбашиите се спуснали да събират башибозука, за да пресекат огъня към дяда Митя. Разтърчали се и сеймените.

— Дядо Митьо — обърнал се агата към изплашения старец, — грабвай помета^[1], топи го във вода и пръскай къщата откъм огъня, че отсреща напича силно и може да се подпали. Ха, бързо!

Дядо Митьо се разтърчал за помета и за вода. Скоро довтасали и някои от башибозука.

— Ей, башибозук — викнал гневно агата, — бързо спирайте огъня, че ако изгори къщата на Митя, всички ще ви обуя в заешки цървули! Ама ти там бе! — викнал Салих ага на куция Стоян. — Защо не помагаш, ами стоиш във фасула и зяпаш!

— Остави го, аго! — обадил се дядо Митьо. — Ногата му е посечена и не може да върви.

И продължил старецът да топи помета и да пръска къщата от източната страна, откъдето огънят напирал.

Хеле спасили къщата на дяда Митя, ала и сега да отидете и погледнете гредите й под покрива към изток, ще видите, че са нагорели. И само неговата къща остана непокътната.

Като си отиде башибозукът, нашенци се върнаха и започнаха да поправят къщите си. Колко точно беше изминало — не мога да ви излъжа, ама може да бяха минали пет-шест месеца, а може и повече. Помня само, че беше паднал дебел сняг. Един ден се чу, че в село ще дойде англичанката лейди Странгфорд. И дойде, ама него ден аз не бях в село. Бяхме излезли с батя да търсим едно наше муле, че беше се заделило и загувило. А вълците идеха да вият нощем току над село.

Дошла тя с някакъв си копривценец и започнала да раздава сукмани, потури, бакъри и други неща.

Ние с батя, като излязохме въз Буче, гледаме на едно място по снега заешки стъпки.

Викам на брат ми:

— Тук е вървял заек. Стъпките му се губят зад онзи хвойнов храст.

Като отидох към хвойната, гледам — заекът подровил снега и се заврял отдолу да си търси трева. Цял тунел направил под дебелия сняг.

Тръгнах по дирите му, усетих го къде е и легнах върху него. После барашком го улових за задния крак жив.

Занесох го вкъщи. Децата се развикаха:

— Бате Мирчо, пусни зайчето да видим какво ще прави!

Брат ми затисна с гръб прозореца, а аз заставах зад вратата и го пуснах. Зайчето започна плахо да се пули и оглежда. Но като видя, че баджата^[2] над огъня свети (а тя беше ниска и широка баджа), па като рипна да бяга през комина. Харно, ама върху ниския комин имаше плоча, та зайчето се удари в нея и цопна в бакъра, който висеше на веригата. Добре че майка ми скоро беше го окачила, та водата не беше вряла. Извадихме зайчето и аз излязох да го коля. Ала от викота на децата дойде бай Глигор. Като разбра какво съм намислил, рече:

— Не го коли, Мирчо, ами чакай да изсъхне и го подари на англичанката. Где са виждали те в Англия жив див заек! Много ще му се радва.

Като разбрах за коя англичанка е дума, поизсуших зайчето, вързах му краката и ѝ го отнесох. Тя страхливо го пое, почна да го милва и да обръща главата му, за да се любува на плахите му очи. После изгледа и мене, издума нещо на копривщенеца и започна да оглежда потурите ми. А те бяха листнали^[3] и майка ми ги беше нашарила барем със стотина кръпки. После пак каза нещо на копривщенеца. Той посегна към купа дрехи, измъкна едни чисто нови потури, подаде ми ги и рече:

— Това от госпожата за зайчето.

Та на шега-на мега, изкарах аз от зайчето едни потури. Хубави, здрави потури излязоха, ама като ги сложих, че като ме удариха на смях нашенци. Ще ме срещне някой и ще рече:

— Браво, Мирчо, ти пак си се пременил със заешките потури.

Срещне ме друг — пак същото. Оня, присмехулникът Спас, измисли това име на подарените ми потури. Той пръв ме срещна с тях на Димитровден и ми рече:

— Мирчо, честити ти, чичовото, заешки гащи.

Навиха нашенци тая негова приказка на пръст и докато не ги скъсах — не мирясаха. Какво докато ги скъсам! И досега ме питат за заешките потури. Пък и аз свикнах да ги наричам така.

Та искам да ви кажа, че ей тъй продавах аз някога зайците, които ловях. И ако не бях си счупил пушката по оная пуста лисица, от избити

зайци можех абаджийски дюкян да си отворя и готови гащи да продавам.

А сега авджилъкът какво е? Нашите авджии колко вземат за убитите зайци? Дават ги по за две кила вино на градските ловци — да се хвалят с тях в града, че те са ги убили.

А аз някога един заек за един чифт потури продадох.

[1] Прът с увит в края парцал за обиране на пещта. — Б. р. ↑

[2] Горната част на огнището. — Б. а. ↑

[3] Одрипанели. — Б. р. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.